

การปฏิบัติของพยาบาลตามหลักจริยธรรมในการเคารพเอกลิทธิของผู้ป่วย
ตามการรับรู้ของผู้ป่วย และพยาบาลโรงพยาบาลทั่วไปในภาคใต้
Nurses' Practices Based on the Ethical Principle of Respecting
for Patient Autonomy Perceived by Patients and Nurses
in General Hospitals, Southern Thailand

จิตติมา ธัญญาบาล
Jittima Thanyaban

วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

Master of Nursing Science Thesis in Adult Nursing
Prince of Songkla University

2547

เลขหมู่ RT&6.3	๓๖3	๒๕๔๗	๓.๑
Bib Key.....	๒๕๔๗๒๘		
๑ ๒ ก.ค. ๒๕๔๗			

ชื่อวิทยานิพนธ์ การปฏิบัติของพยาบาลตามหลักจริยธรรมในการเคารพเอกสิทธิ์ของผู้ป่วย
ตามการรับรู้ของผู้ป่วย และพยาบาลโรงพยาบาลทั่วไปในภาคใต้
ผู้เขียน นางสาวจิตติมา ธัญญาบาล
สาขาวิชา การพยาบาลผู้ใหญ่
ปีการศึกษา 2546

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงบรรยายครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาการปฏิบัติของพยาบาลตามหลัก
จริยธรรมในการเคารพเอกสิทธิ์ของผู้ป่วยตามการรับรู้ของผู้ป่วยและพยาบาล และเปรียบเทียบ
ความแตกต่างระหว่างการรับรู้ของผู้ป่วยและการรับรู้ของพยาบาล เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการ
สุ่มตัวอย่างอย่างง่าย จากผู้ป่วยและพยาบาลตามคุณสมบัติที่กำหนดในแผนกอายุรกรรมและ
ศัลยกรรมโรงพยาบาลทั่วไปในภาคใต้ จำนวนกลุ่มละ 175 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวม
ข้อมูล ประกอบด้วย (1) แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล และ (2) แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับการ
ปฏิบัติของพยาบาลตามหลักจริยธรรมในการเคารพเอกสิทธิ์ของผู้ป่วย ซึ่งผู้วิจัยได้พัฒนาโดยการ
วิเคราะห์ สังเคราะห์จากหลักจริยธรรมในการเคารพเอกสิทธิ์ของผู้ป่วยตามแนวคิดของบอร์แชมป์
และชาเยเดรส (Beauchamp & Childress, 1989, 2001) และได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการ
สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างผู้ป่วย และกลุ่มตัวอย่างพยาบาลให้ตอบแบบสอบถามด้วยตัวเอง
วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ร้อยละ คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสถิติที่
(independent t-test)

ผลการวิจัย พบว่า การรับรู้ของผู้ป่วยและพยาบาลเกี่ยวกับการปฏิบัติของพยาบาลตาม
หลักจริยธรรมในการเคารพเอกสิทธิ์ของผู้ป่วยโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็น
รายด้าน พบว่า การรับรู้ของผู้ป่วยและพยาบาลทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการประเมินความสามารถใน
การตัดสินใจ ด้านการเปิดเผยข้อมูล ด้านการเคารพการตัดสินใจโดยอิสระของผู้ป่วย ด้านการ
เคารพการกระทำตามที่ได้ตัดสินใจโดยอิสระของผู้ป่วยอยู่ในระดับมากเช่นกัน เมื่อเปรียบเทียบ
ความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยระหว่างการรับรู้ของผู้ป่วยและการรับรู้ของพยาบาล พบว่า คะแนน
เฉลี่ยการปฏิบัติของพยาบาลตามการรับรู้ของพยาบาล สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยตามการรับรู้ของผู้ป่วย
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในด้านการเปิดเผยข้อมูล ($p < .01$) ด้านการเคารพการกระทำตามที่ได้
ตัดสินใจโดยอิสระของผู้ป่วย ($p < .0001$) และโดยรวมทุกด้าน ($p < .05$) ส่วนด้านการประเมิน

ความสามารถในการตัดสินใจของผู้ป่วย และด้านการเคารพการตัดสินใจโดยอิสระของผู้ป่วย ตามการรับรู้ของผู้ป่วยและพยาบาลมีคะแนนเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการศึกษานี้สามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้พัฒนาแนวทางในการปฏิบัติการพยาบาล ที่แสดงออกถึงการเคารพเอกสิทธิ์ของผู้ป่วยที่มีคุณภาพ เพื่อให้ผู้ป่วยเกิดความพึงพอใจ ต่อบริการพยาบาล เกิดสัมพันธภาพที่ดีมีความไว้วางใจนับถือซึ่งกันและกันระหว่างพยาบาลกับผู้ป่วย ส่งผลให้คุณภาพการพยาบาลมีประสิทธิภาพต่อไปในอนาคต

Thesis Title   Nurses' Practices Based on the Ethical Principle of Respecting for Patient Autonomy Perceived by Patients and Nurses in General Hospitals, Southern Thailand

Author   Miss Jittima Thanyaban

Major Program   Adult Nursing

Academic Year   2003

Abstract

This descriptive research aimed to study nurses' practices based on the ethical principle of respecting for patient autonomy perceived by patients and nurses, and to compare the perceptions between these two groups. Simple random sampling was used to recruit the patients and nurses from medical and surgical wards in general hospitals, southern Thailand. Subjects comprised of 175 patients and 175 nurses.

The instruments used in this study were (1) the Demographic Data Form and (2) the Nurses' Practices in Respecting Patient Autonomy Questionnaire which was developed based on the ethical principle of respecting for patient autonomy proposed by Beauchamp & Childress (1989, 2001). Data were collected by interview of patients and completion of self-reported questionnaire by nurses. The data were analyzed using frequency, mean, standard deviation and independent t-test.

The findings revealed that the overall component and subcomponent mean scores of patients' and nurses' perceptions regarding nurses' practices based on the ethical principle of respecting for patient autonomy were at a high level. Comparison of the mean scores of patients' and nurses' perceptions indicated that the nurses' mean scores were statistically significantly higher than those of the patients on disclosure of information ($p < .01$), respect for autonomous actions ($p < .0001$), and the overall score ($p < .05$). The mean scores of assessment of patients' competence and respect for autonomous decisions between patients and nurses were not statistically significantly different.

The findings of this study provide useful information to develop guidelines for nursing practice in respecting patient autonomy, to promote the patient's satisfaction, and to encourage good relationship between patients and nurses.